

2024-02-19

Internrevisionschef Mona Vesslegård

Diarienummer: 2024/199

Internrevisionens årsrapport 2023

Uppföljning av revisionsplan 2023

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1 Inledning	3
2 Granskningar 2023	4
2.1 Uppdraget som prefekt	4
2.2 Upphandlings- och inköpsprocess	5
3 Tidigare genomförda granskningar	7
4 Råd och stöd	9
5 Kompetensutveckling och nätverkande	9
6 Kvalitetsarbete	10
7 Oberoende och objektivitet	11
8 Övrig handläggning	11
8.1 Revisionsutskott.....	11
8.2 Visselblåsarfunktion	12
8.3 SUHF:s expertgrupp för samverkan	12
9 Budget och resursfördelning	12
9.1 Budget.....	12
9.2 Resursfördelning.....	13

Sammanfattning

Internrevisionen är en oberoende och objektiv säkrings- och rådgivningsverksamhet med uppgift att tillföra värde och förbättra verksamheten. Internrevisionens arbete vägleds av en riskanalys, struktureras i en revisionsplan, konkretiseras i granskningsplaner, sammanställs i granskningsrapporter och följs upp i årsrapport.

Under 2023 har två granskningar rapporterats; *Uppdraget som prefekt* och *Upphandling – och inköpsprocessen*. För båda granskningarna är internrevisionens sammanfattande bedömning att det finns större förbättringsmöjligheter. Universitetsstyrelsen har under året fattat beslut om åtgärder som kommer följas upp av internrevisionen under 2024 och 2025. Uppföljning av tidigare års granskningar, två år efter granskningsåret, synliggör att samtliga beslutade åtgärder genomförts.

Utöver granskningsverksamhet har internrevisionen under året varit rådgivande i diverse frågeställningar. Områden som berörts är exempelvis representation, kontrollaktiviteter och kvalitetssäkring.

Uppföljning av internrevisionens kvalitetsarbete har inkluderat årlig självvärdering, bedömning av objektivitet och oberoende samt återkoppling från granskande verksamhet. Ett utvecklingsområde för 2024 är att anpassa riktlinjer och revisionshandbok utifrån nya internationella standarder som beslutades 9 januari 2024.

Under 2023 har ingen negativ påverkan på internrevisionens oberoende eller objektivitet identifierats.

1 Inledning

Internrevisionen vid Mittuniversitetet är en organisatoriskt fristående funktion, som rapporterar till universitetsstyrelsen och är administrativt underställd rektor. Internrevisionen har till uppgift att stödja universitetet genom att ur ett risk- och väsentlighetsperspektiv granska, rapportera iakttagelser och lämna förslag till förbättringar av universitetets processer för intern styrning och kontroll.

Internrevisionen bedrivs enligt *internrevisionsförordningen* (2006:1228), *Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd*, *The International Professional Practices Framework (IPPF)*¹ samt *Riktlinjer för internrevisionen*².

Internrevisionen upprättar årligen en riskbaserad plan för att klargöra prioriteringar för internrevisionsverksamheten som överensstämmer med organisationens mål.³ I februari 2023 fastställde universitetsstyrelsen internrevisionens förslag till revisionsplan för 2023⁴ som avsåg perioden 2023-01-01 – 2023-05-31. I samband med tillsättning av ny internrevisionschef reviderades revisionsplanen för att inkludera perioden 2023-09-01 – 2023-12-31.

Beslutad revisionsplan följs upp genom en skriftlig årsrapport till universitetsstyrelsen. Rapporten presenterar genomförda granskningar, iakttagelser, övergripande åtgärder samt löpande aktiviteter.

Enligt *Riktlinjer för internrevisionen*⁵ har årsrapporten även till uppgift att redogöra internrevisionens kvalitetsarbete och bekräfta internrevisionens organisatoriska oberoende.

¹ Yrkesetisk kod och internationella standarder utfärd av The Institute of Internal Auditors (IIA)

² MIUN 2023/197

³ IPPF 2010

⁴ MIUN 2022/2543

⁵ MIUN 2023/197

2 Granskningar 2023

Vid ingången av år 2023 hade internrevisionen en pågående granskning från 2022, *Uppdraget som prefekt*. I revisionsplan 2023 ingick granskningsområdet *Upphandling*.

Kommande avsnitt redogör kort iakttagelser och beslutade åtgärder med anledning av granskningarna. Granskningsresultaten i sin helhet framgår av respektive granskningsrapport.

Tabell 1 Granskningar 2023

Granskningsinsats	Föredrogs för styrelse	Beslut om åtgärder	Följs upp av Internrevisionen
Uppdraget som prefekt	December 2022	Februari 2023	2024
Upphandlings- och inköpsprocess	September 2023	December 2023	2025

2.1 Uppdraget som prefekt

Granskningen *Uppdraget som prefekt*⁶ syftade till att bedöma om uppdraget är anpassad till arbetsuppgifterna. Det vill säga om prefekten getts tillräckliga förutsättningar för att väl kunna genomföra sitt uppdrag. Granskningen berörde även kravställningen för att utses som prefekt.

Internrevisionens sammanfattande bedömning är att det finns större förbättringsmöjligheter för att ge universitetets prefekter bättre förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Internrevisionen har i granskningen noterat att det finns utmaningar i prefekternas organisatoriska och sociala arbetsmiljö gällande bland annat arbetstid, arbetsbelastning och stöd. Det finns ett behov av att utreda det behov av stöd som prefekterna har, i relation till det stöd som erbjuds främst från de centrala stödverksamheterna. Det finns även behov av att analysera om ytterligare krav bör ställas på de som nomineras som kandidat till uppdraget, ta ställning till obligatoriska utbildningsinslag samt om det finns ytterligare incitament vilka kan medföra en ökad attraktivitet för uppdraget.

Granskningen resulterade i totalt sex iakttagelser med tio tillhörande rekommendationer. I och med genomförda organisationsförändringar inom fakulteterna, vilket bland annat inkluderat förändrat närstöd, var

⁶ MIUN 2021/1967

verksamhetens ställningstagande att vissa av internrevisionens rekommendationer redan genomförts alternativt ingick i etablerade rutiner. Universitetsstyrelsen beslutade att godkänna verksamhetens förslag på åtgärder med en justering kopplat till ledarskapsutbildning inom arbetsmiljö.

Beslutade åtgärder:

1. Genomföra en översyn av arbetsordningar och besluts- och delegationsordningar för att möjliggöra formella understrukturer med formellt vidaredelegerade arbetsuppgifter och beslutsmandat från prefekter. Översynen ska inkludera behov som identifierats i samband med omorganisationer och utveckling av närstöd.
2. Arbetet som redan inletts när det gäller utveckling av närstödet samt processer som man upplever behöver utvecklas ska fortsätta. Utifrån rapportens inspel och institutionsdialogerna ska förvaltningens stödprocesser utvecklas. Övergripande diskussion om processer som ska utvecklas lyfts i ledningsrådet.
3. Universitetsövergripande rektorsbeslutet gällande repatriering ska ses över utifrån organisationsförändringar och utveckling av närstödet. Detta för att skapa ramar och samsyn över fakulteterna. I översynen ska proprefekternas behov av repatriering ingå.
4. Den del av ledarskapsutbildningen som handlar om arbetsmiljö ska vara obligatorisk för samtliga chefer.

Beslutade åtgärderna har olika slutdatum men samtliga åtgärder ska vara genomförda senast 2024-02-29.

2.2 Upphandlings- och inköpsprocess

Granskningen av *Upphandlings- och inköpsprocessen*⁷ syftade till att granska om ledningens styrning och kontroll är utformad så att upphandlings- och inköpsarbetet bedrivs effektivt enligt gällande rätt samt att god ekonomisk hushållning föreligger.

Internrevisionens sammanfattande bedömning är att det finns större förbättringsmöjligheter gällande styrningen och kontrollen.

Internrevisionen har bland annat noterat att det finns ett behov att förtydliga organisation och ansvar genom att bland annat utforma ansvar

⁷ MIUN 2023/1082

och befogenheter för berörda befattningar. Formuleringen i besluts- och delegationsordningen kan ses över och en återrapporteringsrutin avseende delegation bör införas. Regelverket och riktlinjer är aktuella och detaljerade men brister i efterlevnad vilket innebär att den interna kontrollen, genom kontrollaktiviteter, bör utvecklas. Ett kritiskt område är avtalsefterlevnad och avtalsvård där ansvaret idag ligger på den nivå som genomfört köpet. Internrevisionen upplever att det finns ett behov att utveckla avtalsuppföljningen.

Granskningen resulterade i totalt sex iakttagelser med åtta tillhörande rekommendationer. Universitetsstyrelsen beslutade att godkänna verksamhetens förslag på åtgärder.

Beslutade åtgärder:

1. I *Regler för upphandling och inköp vid Mittuniversitetet*⁸, avsnitt 1.4 Ansvar, komplettera med en text för att förtydliga att ansvaret för stöd vid upphandling finns hos Universitetsledningens stab.
2. Översyn av informationen på upphandlings webbsida avseende ansvarsfördelning.
3. Uppdatera informationen på infrastrukturavdelningens webbsida så att det framgår att avdelningen lämnar stöd vid avrop från de ramavtal som infrastrukturavdelningen avropar varor/tjänster från.
4. Översyn av *Riktlinjerna för upphandling och inköp*⁹ för att vid behov förtydliga informationen avseende ansvar för olika delar av processen.
5. Informationsinsatser för medvetandegörande avseende reglerna (E-avrop och Wisum).
6. I kommentarsfältet i besluts- och delegationsordningen läggs en hänvisning till *Riktlinjerna för upphandling och inköp*¹⁰.
7. Slutliga åtgärden för hur processen för avtalsuppföljning utformas beslutas när förstudien för inköpsprocess, inköpsorganisation och systemstöd för e-handel är färdigställd.
8. Den indikativa uppföljningen av inköp och upphandling färdigställs för att underlätta avtalsägarens möjlighet till ekonomisk uppföljning fram till dess att förstudien för inköpsprocess,

⁸ MIUN 2021/1501

⁹ MIUN 2021/1501

¹⁰ MIUN 2021/1501

inköpsorganisation och systemstöd för e-handel har färdigställts och bättre systemstöd finns implementerat.

9. De interna kontrollerna utvecklas för att inkludera efterlevnad av riktlinjer och regler.
10. Utfallet av den interna kontrollen ska dokumenteras på så sätt att eventuella brister som noteras även återspeglas till den chef som ansvarar för inköpet så att åtgärder kan implementeras i den egna verksamheten för att öka regelefterlevnaden.
11. Det beslut som idag beskriver den interna kontroll som ska genomföras avseende upphandling¹¹, ersätts med nytt beslut att intern kontroll av inköpsprocessen ingår som en del av den kontrollplan som årligen beslutas av Mittuniversitetet. Kontrollplanen ersätts av en rutinbeskrivning för de interna kontroller som ska genomföras årligen som en del i arbetet med förordningen om intern styrning och kontroll.
12. Översyn av riktlinjerna avseende hur direktupphandlingar under 50 000 kronor skulle kunna regleras inom riktlinjerna för upphandling och inköp. Översynen görs även för att förtydliga de möjligheter till stöd som finns att få från upphandlingsfunktionen.
13. Förstudien för inköpsprocess, inköpsorganisation och e-handelssystem lämnar förslag på om, och i så fall hur, mål för inköp och upphandling upprättas för Mittuniversitetet för att styra inköpsarbetet mot de mål som finns i den nationella inköpsstrategin och Mittuniversitetets övriga mål.
14. De interna kontrollerna utvecklas för att säkerställa efterlevnad av riktlinjer och regler samt motverka och eliminera risker. Frekvensen och antalet kontroller som har koppling till ansvarig chef ska öka.

Beslutade åtgärder har olika slutdatum men samtliga åtgärder ska vara genomförda senast 2024-12-31.

3 Tidigare genomförda granskningar

I internrevisionens uppdrag ingår att följa upp efterlevnaden av åtgärder beslutade av universitetsstyrelsen med anledning av internrevisionens granskningsrapporter.¹² För att verksamheten ska ha möjlighet att genomföra åtgärdsarbetet är uppföljningsintervallet för internrevisionen

¹¹ MIUN 2014/447

¹² IPPF 2500

generellt två år efter aktuellt granskningsår. Universitetsstyrelsen får även årligen, sedan 2020, del av verksamhetens uppföljning av samtliga beslutade åtgärder oavsett granskningsår vid styrelsemötet i september.

Årets uppföljning omfattar därmed beslutade åtgärder med anledning av granskningar genomförda under 2021 samt eventuella åtgärder som ej var genomförda vid upprättande av internrevisionens årsrapport 2022.

Under 2021 genomfördes endast institutionsgranskningar och för dessa beslutas inga åtgärder. Av internrevisionens årsrapport 2022¹³ framgår att samtliga tidigare beslutade åtgärder, mer än två år tillbaka i tiden, genomförts.

Tabell 2 Internrevisionsgranskningar åren 2019–2023

År	Granskningsinsats	Slutdatum för åtgärder	Aktuell status
2023	Upphandlings- och inköpsprocessen (MIUN 2023/1082)	2024-12-31	Följs upp i årsrapport 2025
2022	Institutionsgranskningar (MIUN 2022/1028)		Följs ej upp
2022	Uppdraget som prefekt (MIUN 2021/1967)	2024-02-29	Följs upp i årsrapport 2024
2021	Institutionsgranskningar (MIUN 2021/2350)		Följs ej upp
2020	Strategisk kompetensförsörjning (2020/908)	2022-12-31	
2020	Institutionsgranskningar (MIUN 2020/2493)		Följs ej upp
2020	Utvärdering av universitetets krisberedskap med anledning av Covid-19 (MIUN 2021/1303)	2020-06-30	
2019	Lärosätets arbete med oegentligheter (MIUN 2019/2071)	2020-12-31	
2019	Systematiskt arbetsmiljöarbete (MIUN 2020/725)	2020-12-31	

¹³ MIUN 2022/2542

Tabell 3 Matris för bedömd status

	Beslutade åtgärder vidtagna <i>Rapporter där verksamheten genomfört de beslutade åtgärderna. Denna bedömning betyder dock inte att verksamheten kan sluta att arbeta med området utan att det övergår i den ordinarie verksamheten att aktivt arbeta med området.</i>
	Beslutade åtgärder påbörjade <i>Rapporter där verksamheten arbetar med de beslutade åtgärderna.</i>
	Beslutade åtgärder ej påbörjade <i>Rapporter där verksamheten inte påbörjat arbetet med de beslutade åtgärderna.</i>

4 Råd och stöd

Rådgivningsuppdrag är en del av internrevisionens verksamhet. I revisionsplanen 2023 fanns inget definierat rådgivningsuppdrag däremot har internrevisionen vid ett antal tillfällen kontaktats av olika verksamheter inom universitetet för råd och stöd i diverse frågeställningar. Områden som berörts är exempelvis representation, kontrollaktiviteter och kvalitetssäkring. De råd som ges och den kunskap som inhämtas i samband med rådgivning inkluderas i internrevisionens arbete med den årliga riskanalysen.

5 Kompetensutveckling och nätverkande

Internrevisorer ska enligt standard förbättra sina kunskaper, färdigheter och annan kompetens genom fortlöpande yrkesutveckling.¹⁴ Under 2023 har internrevisionschef deltagit i nätverkande aktiviteter och seminarier inom nätverket för internrevisorer inom universitet och högskola (NIRUH), nätverket för statliga enmansrevisorer (SIRIS) och IIA Sweden (branschorganisation för internrevisorer). Under året deltog internrevisionschef i IIA Swedens utbildning *Grundkurs i internrevision*.

Kontinuerligt samarbete pågår med internrevisionen vid Luleå tekniska universitet och Umeå universitet för att inhämta kunskap och erfarenhet. Under året har samarbete även inletts med Centrala Studienämnden (CSN) och Örebro universitet.

¹⁴ IPPF 1230

6 Kvalitetsarbete

Internrevisionen ska ha ett systematiskt kvalitetsarbete för att kunna identifiera och åtgärda förbättringsområden inom internrevisionsverksamheten. Arbetet ska innefatta såväl interna som externa bedömningar.¹⁵

Den interna bedömningen inkluderar en årlig självvärdering som innefattar uppföljning av styrdokument, arbetssätt, processer, bedömning av objektivitet och oberoende, bedömning av kompetens och kompetenshöjande insatser samt återkoppling från granskande verksamhet.

Av självvärdering 2023 framgår att riktlinjer, arbetssätt och rutiner följts samt att löpande kvalitets- och förbättringsarbete genomförts. Bland annat har översyn och justering av riktlinjerna för internrevision och internrevisionens handbok genomförts. Under 2024 finns ett behov att ytterligare revidera internrevisionens riktlinjer och internrevisionens handbok för att överensstämna med nya internationella standarder som beslutats 9 januari 2024. Standarderna träder i kraft 12 månader efter beslut.

Efter varje granskning har internrevisionen inhämtat den granskade verksamhetens kommentarer när det gäller uppdragets utförande. Kommentarer och eventuella behov av utveckling har tagits omhand inför kommande granskning.

En del i kvalitetsarbetet är att besvara Ekonomistyrningsverkets årliga enkät av den statliga internrevisionen. Syftet med enkäten är att inhämta upplysningar om hanteringen av beslut om åtgärder med anledning av internrevisioners rapportering. Ifylld enkät visar på god efterlevnad kopplat de regelverk som efterfrågas.

Den externa bedömningen innebär att internrevisionsfunktionen vart femte år ska genomföra en extern kvalitetssäkring.¹⁶ 2021 genomfördes senaste kvalitetssäkringen av extern konsult¹⁷. Kvalitetssäkringen visade att

¹⁵ IPPF 1300, 1310, 1311, 1312, 1320

¹⁶ IPPF 1312

¹⁷ MIUN 2022/416

internrevisionen vid Mittuniversitetet utförs i överrensstämmelse med IIA:s standards, Code of Ethics samt Internrevisionsförordningen.

7 Oberoende och objektivitet

Internrevisionsverksamheten ska vara oberoende och internrevisorerna ska vara objektiva när de utför sitt arbete.¹⁸ Organisatoriskt oberoende innebär bland annat att internrevisionschef ska rapportera till en nivå inom organisationen som gör det möjligt för internrevisionen att fullgöra sina skyldigheter.

Det organisatorisk oberoende har under 2023 uppnåtts effektivt i och med att universitetsstyrelsen beslutat om internrevisionens resurser och aktiviteter samt att internrevisionschef, utan hinder, kunnat rapportera till universitetsstyrelsen. Internrevisionen har varit fri från påverkan när det gäller att bestämma omfattning av granskningar och aktiviteter, utförandet av praktiska arbetet och att kommunicera utfall av granskningar.

Individuell objektivitet innebär att internrevisorerna ska ha en opartisk och opåverkad attityd samt undvika intressekonflikter.¹⁹ Inför varje granskning eller rådgivningsuppdrag har en bedömning av internrevisorns oberoende och objektivitet genomförts. Eventuell negativ påverkan på oberoende eller objektivitet ska redogöras för.

Under 2023 har ingen negativ påverkan på oberoende eller objektivitet identifierats.

8 Övrig handläggning

8.1 Revisionsutskott

Revisionsutskottets huvudsakliga syfte är att bereda frågor som rör intern styrning och kontroll, exempelvis Riksrevisionens och internrevisionens granskningar samt universitetets riskanalys, inför styrelsebeslut och därmed effektivisera styrelsens arbete samt utgöra stöd i internrevisionens arbete. Under perioden januari till april har revisionsutskottet utgjorts av Anita Johansson tillika utskottets ordförande, Lena Maria Lindén, Mats Benner och Hampus Grönvall. I samband med universitetsstyrelsens möte i maj ersattes Lena Maria Lindén av Peter Mattsson. Internrevisionschef är

¹⁸ IPPF 1100, MIUN 2023/197

¹⁹ IPPF 1120

administrativ resurs till utskottet och under 2023 har revisionsutskottet samlats fyra gånger.

8.2 Visselblåsarfunktion

Universitetets visselblåsarfunktion syftar till att underlätta anmälan av missförhållanden som universitetet annars inte skulle ha fått kännedom om. Det vill säga sådant som rör universitetets vitala intressen eller enskildas liv och hälsa. Visselblåsarfunktionen har till uppgift att endera själv hantera anmälan eller se till att den hamnar hos rätt mottagare inom universitetet. Visselblåsarfunktionen har under 2023 bemannats av internrevisionschef och chefsjurist. Under 2023 har funktionen mottagit två anmälningar som hanterats.

8.3 SUHF:s expertgrupp för samverkan

Rektor är under perioden 2024–2025 ordförande i SUHF:s expertgrupp för samverkan. Från och med 1 september 2023 har internrevisionschef varit administrativt stöd till rektor i samband med ordförandeskapet.

Expertgruppen för samverkan samlas fem gånger per år.

9 Budget och resursfördelning

9.1 Budget

Internrevisionens budgetram 2023 uppgick till 937 000 kronor varav 784 000 kronor förbrukats. Övriga personalkostnader och övrig drift beräknades uppgå till totalt 30 000 kronor men utfallet uppgår till 61 000 kronor. Något som inte ingick när budget 2023 lades var avgiften för medlemskap i branschorganisationen The Institute of Internal Auditors (IIA) samt IIA:s Swedens utbildning Grundkurs i internrevision.

Internrevisionen har inte haft några kostnader för konsulter under 2023.

Tabell 4 Internrevisionens budget och utfall 2023, tkr,

Konto	Budget 2023	Utfall 2023	Förbrukning (%)
Personalkostnader, lön+LKP	807 393	723 482	90 %
Övriga personalkostnader	10 000	27 559	276 %
Konsultkostnader	100 000		0 %
Övrig drift	20 000	32 909	165 %
Verksamhetens kostnader	937 393	783 950	84 %

9.2 Resursfördelning

Under perioden 2023-01-01 – 2023-05-31 bestod internrevisionsfunktion av en internrevisionschef anställd på 50 procent och under perioden 2023-09-01 – 2023-12-31 av en internrevisionschef anställd på 100 procent. Under september månad fanns tidigare internrevisionschef tillgänglig för överlämning och rapportering av granskningsrapporten *Upphandlings- och inköpsprocessen*.

Tillgängliga resurser har inneburit cirka 780 timmar att fördela mellan internrevisionens aktiviteter. Under våren 2023 nyttjades tiden främst för granskning av *Upphandlings- och inköpsprocessen*. Under hösten var fokus på uppföljning och planering inför granskningsområden 2024, kvalitetssäkring av riktlinjer och handbok samt nätverkande. Revisionsplan 2024 presenterades i december 2023 i stället för februari 2024.